

Manglende brikker i Vallensbæks historie

Jeg er født i 1937 i et lille landsbysogn på Sydfyn, hvor vi i folkeskolen udførte håndtegnede kort med alle sognets gårde, som de lå placeret efter udskiftningen i slutningen 1780erne.

I 1968 tiltrådte jeg som ingeniør i udviklingsafdelingen hos IBYCO A/S, der var ved at afslutte bebyggelsen med UNIC 119 husene på Horsbred i Vallensbæk, og det er noget af baggrunden for min interesse i, hvordan arealerne til de enkelte gårde i Vallensbæk er transformeret til nutidens veludviklede forstadskommune.

Interessen blev forstærket da vi i 1970 købte matrikel nr. 22ak på Syvhøjvænge og fandt ud af, at vi dermed også var blevet forpligtet medlem af Vallensbæk Moses Pumpelaug.

Arbejdet med at bygge hus og anlægge have på Syvhøjvænge 226, samt det at finde sig til rette i kommunens righoldige foreningsliv, og især 34 års medlemskab af Vallensbæk Golfklub, beslaglagde så meget af min fritid, at det først var da vi som fuldmodne pensionister i 2012 flyttede til Delta Park 30, at der blev tid til fordybelse i interessen for byudviklingen, samt medlemskabet af Vallensbæk Lokalhistoriske Forening.

Hen over årene har jeg med stor interesse nærlæst lokale skrifter, især de to bøger om kommunen, der er forfattet af henholdsvis Jens A. Petersen i 1977, og Peter Sørenius i 1996, for at finde svar på, hvordan Vallensbæk fra 1954 og frem til nu blev transformeret fra almindelig landbrugsdrift til bysamfund?

Mit første indblik i tankerne bag Vallensbæks byudvikling fik jeg, da min nærmeste foresatte hos IBYCO, ingeniør Erik Blønd, som selv boede på Hyttesvinget, overbragte mig en lyskopi af en kommunal oversigtsplan dateret okt. 1964.

Efterfølgende vises hele oversigtsplanen samt 2 nærbilleder, fotograferet med min telefon.

Den i skriftet følgende oversigtsplan kan du skalere op i en læsbar størrelse.

Tryk **ctrl+** for at forstørre det efterfølgende kort (og **ctrl-** efter kortet for at læse spørgsmålene)

Oversigtsplan.

Med udgangspunkt i oversigtsplanen, samt betragtninger af de luftfotos, som på NATOs foranledning i 1954 blev foretaget af hele Danmark, og som ses på Kraks kort (når man klikker ind på luftfoto 1954) har jeg ved gennemlæsning af en lang række akter i Tingbogen sammenholdt med skrifterne i bøgerne af Jens A. Petersen og Peter Sørenius, fundet baggrund for at opliste nedennævnte mangler i forhold til min forestilling om en fuldendt beskrivelse af Vallensbæks transformation fra 1954, (tæt på det år, hvor kommunen med købet af St. Vejlegård, på fordelagtig vis startede en række jordopkøb) og frem til 2025.

De manglende brikker nævnt i delvis tilfældig rækkefølge:

- A.** Hvem har stået fadder til den overordnede byplan, der ligger til grund for den viste oversigtsplan, der er dateret i okt. 64? og hvornår?
På baggrund af planens detaljeringsgrad vil jeg tro, at den er tegnet med et udstyr, der er mere avanceret end det, kommuneingeniøren har haft adgang til.
- B.** Hvornår er der foretaget mageskifte med Herstedernes kommune, hvor Vallensbæk har fået mulighed for bygning af forsøgsboligerne "Nordmarkshave", og hvor Herstederne fik jord til den store P-plads ved indkøbscenteret, samt grunden til Opstandelses Kirken, og øvrige lodder fra jernbanen og ned mod Kløverengen?
Eli Hagerup oplyser at der er foretaget et mageskifte i 1965 – officielt 19. august 1965 hvor også de hvide huse på Pilestien m.m. overgik fra Herstedernes Kommune (fra 1973 Albertslund kommune) til Vallensbæk Kommune. Bygningerne på Pilestien m.m. er stadig tilknyttet Albertslund varmekværk der er 100 % ejet af Albertslund Kommune under Albertslund Forsyning. Varmekværket er oprettet i 1964 da kommunen hed Herstedernes Kommune. De hvide huse hører nu til Vallensbæk Kommune, men får stadig deres fjernvarme fra Albertslund varmekværk. Det forventes, at de på et tidspunkt bliver tilsluttet Vallensbæk Fjernvarme Nord.
- C.** Hvornår har Københavns Amt købt de matrikler hvorpå man byggede gymnasiet og de 3 andre institutioner, og til hvilken pris? Det drejer sig om følgende matrikler nævnt på Oversigtsplanen som 9, 10, 28, 27, 23, og muligvis også en del af 17. Og hvem planlagde at arealerne udover gymnasiet skulle udlægges til håndværksevirkomheder og småindustri?
- D.** Hvorfor og hvornår blev en planlagt vej, Vridsløsevej (fra Vallensbæk Torvevej til Vejlegårdsvej) opgivet?

- E.** Unic19 husene på Horsbred - matrikuleret som nr. 13 - er oprindeligt ligesom "Nordmarkshave" bygget på lejet grund.
- F.** Hvornår er jorden – matrikel 17 og 21 – til Pilehavskolen opkøbt?
- G.** Hvordan og hvornår er jorden tilhørende Tjørnagergård, matrikel nr. 12, nord for motorvejen overgået til byggegrunde på Nørrebred og Syvhøjvænge?
- H.** Hvornår og hvordan er jorden fra hhv. Højrupgård, Engbjerggård, Stjernegården og Toftemosegård, hhv. matrikel 8, 4, 5, 6c og 6b overgået til kommunalt ejerskab?
- I.** Hvornår er den sidste og største del af jorden fra Gammelgård, matrikel 7, overtaget af kommunen?
- J.** Hvor mange ha. udgjorde jorden fra Nøddebo, Matrikel 6r, ved kommunens køb i 1968?
- K.** Hvornår og til hvilken pris er englodderne i Vallensbæk Mose overtaget af Kommunen?

De nævnte spørgsmål har jeg trods brug af Kraks kort med angivelser af matrikel nr. samt Tingbogens oplysninger om ejerskab og handelspriser, ikke kunne finde svar på.

Min oprindelige ide var, at jeg for hver af de betydende matrikler ville have beskrevet, hvornår de var handlet, hvem der var køber, til hvilket formål, samt hvilken bebyggelse det var endt med. Men som følge af sygdom og alderssvækkelse er kræfterne nu sluppet op. Så jeg håber, at andre kan finde interesse i at efterspore de, efter min mening, manglende brikker. Inspireret af indholdet på især siderne 65, 66, 118 og 119 i Peter Sørenius' bog, vil jeg tro, at de fleste af brikkerne bedst findes ved et indblik i kommunens regnskabsbøger.

Gunner Madsen
Delta Park 30,10, tv. – 2665 Vallensbæk Stand

Undertegnede, formand for Vallensbæk Lokalhistoriske Forening, modtog denne skrivelse fra Gunner Madsen d. 31.5.2025.

Den i skrivelsen nævnte oversigtsplan lånte jeg efterfølgende af Gunner Madsen, og fik den scannet med hjælp af en meget venlig medarbejder på Vallensbæk Rådhus. Den skannede kopi er en nu en del af denne beretning.

Jeg har haft kontakt med flere lokale borgere og med flere medarbejdere på Vallensbæk Rådhus, for at søge at få svar på de af Gunner Madsen stillede spørgsmål.

En af mine kontakter i Vallensbæk Kommune har for nylig skrevet til mig, "at mht. de manglende brikker har jeg spurgt forskellige kolleger om hjælp – deres svar afventer, så jeg vender tilbage".

Jeg håber naturligvis, at der kommer svar på nogle af de stillede spørgsmål, men må nok forvente at der godt kan gå nogen tid.

I skrivende stund er det desværre ikke lykkedes at få nogle af de ønskede oplysninger, så nu lægges alle spørgsmålene ud til de læsere der ser denne skrivelse på Vallensbæk Lokalhistoriske Forenings hjemmeside, så måske kan der herigennem komme nogle svar.

Vallensbæk d. 18. maj 2026

Vallensbæk Lokalhistoriske Forening

Ingolf Mathiesen, formand